

V dobrém tónu

e-zin občanského sdružení
zdravotně postižených
ORFEUS

ročník pátý, rok 2008, měsíc duben, číslo 3

UVNITŘ TOHOTO VYDÁNÍ:

Úvodní slovo výkonného ředitele

Co je nového v sociální ekonomice

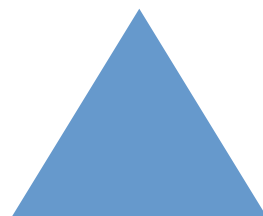
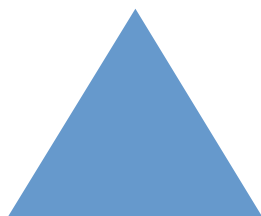
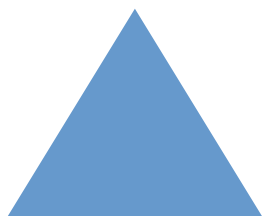
Představujeme své partnery

Střípky z naší činnosti

NON-HANDICAP 2008

Co by Vás mohlo zajímat

Obracejí se na nás

Úvodní slovo výkonného ředitele

Vážení čtenáři,

když píšu tento článek, tak slyším, jak všichni moji dva vnuci se učí: „hody hody doprovody, dejte vejce malovaný, nedáte li malovaný, dejte aspoň bílý, slepička vám snese jiný“. A je to jasné, slunovrat a hlavně pro nás – návrat – sluníčka. Kolik očekávání, kolik radosti, kolik motivací do nových dnů. Kluci otloukají písťalíčky, protože vrby dostávají novou šůavu, proudí nová míza. Taky řežou vrbové proutky, a to by muselo být, aby kocar, pomlázka, nebo taky mrskačka, šlehačka, švihačka, hodovačka, houdovačka, karabáč, sekačka, dynovačka, pamihod, korbáč či jaké všechny názvy ten upletený výtvar z nich má, nevybudil v děvčatech taky novou mízu, plodnost, radost ze života. A příznějme si, u kluků a děvčat již našeho věku, taky – protože duchem jsme pořád mladí, to jenom tělo občas začíná selhávat.

Tak jsem si řekl, proč se nezavedlo i šlehání politiků, alespoň u nás v Česku. Protože někde v Evropě naše tradice neznají a nemají. Ale možná by si vzali i mustr, možná i celá EU, když by viděli, že naši politici se nebojí ani tak voleb jednou za čtyři roky, kde volič bez přímého styku vyjádří svoji spokojenost s politikem tím, že pro něj dá či nedá hlas, ale právě mrskačky, která je každý rok. Umím si představit, jak taková lidová tradice je celým národem pěstována a zdokonalována. To by politik hned na vlastní kůži poznal, jak jsou s ním voliči spokojeni, co má napravit, nebo si vyhodnotí že bude lepší odejít, aby příští rok se vyhnul tomuto aktu. Odejít z politiky, ne na hory. To by se ušetřilo za průzkumy veřejného mínění a navíc by byly pravdivé, adresné, přesné a asi i bez možnosti korupce, a když , tak jak v té písničce „ ... nech ho pánboh stresce, no nie veľmi, len tak málo, aby sa mu nič nestalo“.

A pak by se o tom trochu psalo, protože březen je měsíc knihy a nově i internetu. Možná by se i víc četlo, protože teď se vzdychá u pedagogického sboru, že děti, ale i celá populace, málo čtou. A všechno by bylo pod kontrolou, protože přichází duben, a ten, jak všichni, zejména my, co máme řidičáky víme, je měsícem bezpečnosti. Proto, vážení čtenáři, přeji vám pěkné velikonoční svátky a v dubnu bez ztráty kytičky, tedy bez ztráty bodů. Hezké jarní dny.

Ing. Jozef Slobodník
výkonný ředitel

Co je nového v sociální ekonomice

V průběhu tohoto čtvrtletí proběhne v řadě projektů realizovaných v rámci CIP EQUAL v oblasti sociální ekonomiky řada validačních jednání, které se stanou i jejich završením. Validace je proces, který v sobě zahrnuje čtyři základní cíle. První z nich je zajistit širší reflexi ve vztahu k produktům, které byly v rámci projektu vyvíjeny a to zejména v rámci uzavřených rozvojových partnerství, popřípadě národních tematických sítí. Další spočívají v zajištění jejich vyšší kvality, dosažení jejich všeobecného uznání a v neposlední řadě ve zdokonalení strategie a plánu jeho šíření.

Proces validace, které se zúčastňují zástupci čtyř skupin sebou přináší i tzv. přidanou hodnotu, kterou lze spatřovat zejména v nezávislém zhodnocení validovaného produktu a zvýšení důvěryhodnosti jeho autorů. Svůj nezaměnitelný význam zde má i zdokonalení strategie šíření, stanovení aktérů a možných partnerů diseminace. Na validaci se proto povinně podílejí v příslušných skupinách autoři produktu, externí experti schválení Řídicím orgánem, zástupci peers – projektů zařazených v příslušné národní tematické skupině a v neposlední řadě zástupci potenciálních uživatelů a cílových skupin.

V rámci projektu HEFAISTOS se tato validace uskutečnila dne 18. března 2008 a validována byla „**Příručka přístupu k řešení problematiky zaměstnávání osob ohrožených sociálním vyloučením pro obce a nestátní neziskové organizace**“. Obsahem této příručky je zejména podrobný popis jednotlivých fází řešení tohoto problému – přípravné, diagnostické, realizační, supervizní a vyhodnocovací. Příručka obsahuje i řadu příloh jako například seznam zvláště vhodných pracovních pozic podle jednotlivých druhů zdravotního postižení nebo přehled zákonů dotýkajících se jednotlivých cílových skupin – tedy všech skupin osob ohrožených sociálním vyloučením. Validaci byli přítomni v pozici externích expertů Doc. Ing. Marie Dohnalová, CSc. z Fakulty humanitních studií UK Praha a Ing. Pavel Krenk, předseda představenstva a.s. ČKD a předseda okresní Hospodářské komory Kutná Hora a za potenciální uživatele Mgr. Jitka Koblížková, vedoucí zdravotního a sociálního odboru MěÚ Vyškov a paní Jaroslava Bednářová, předsedkyně o.s. Paprsek.

Příručka bude, po drobných, nepodstatných úpravách poskytnuta k využití v tištěné podobě 205 pověřeným obcím. Pro ostatní zájemce bude vytvořeno CD a příručka bude také zveřejněna k nahlédnutí na projektových webových stránkách www.hefaistos.org.

Představujeme své partnery

V minulém vydání jsme Vám představili Centrum sociálních služeb ve Vyškově. V následujících řádcích Vás seznámíme s občanským sdružením **Obec Slováků v České republice**. Uvedená organizace byla zaregistrovaná 29. prosince 1992 a sdružuje nejenom Slováky – občany ČR, ale i příznivce Slovenska a slovenské kultury bez ohledu na národní příslušnost. Jde tedy o klasický slovenský „krajanský“ spolek, jehož program je zaměřený na kulturní a občanskou emancipaci slovenské menšiny. K základním směrům činnosti patří v souladu se schváleným programovým dokumentem:

pěstování slovenskosti;
pěstování vzájemnosti Čechů a Slováků;
spoluúčast na řešení veřejných záležitostí;
starost o Slováky v ČR.

Z tohoto hlediska patří mezi nejvýznamnější akce, které Obec Slovákov organizuje, zejména mezinárodní festival slovenského folkloru Jánošíkův dukát, Dni Česko-Slovenské vzájemnosti, nejrůznější besedy, výstavy, poznávací zájezdy a sportovní akce. Vydává i bohatou publikační činnost a od roku 1993 vydává měsíčník KORENE.

Občanské sdružení tvoří celkem 13 regionálních obcí a to v Karviné, Třinci, Brně, Praze, Kladně, Táboru, Plzni, Karlových Varech, Sokolově, Kroměříži, Stříbře, Teplicích a Hradci Králové ve kterých je registrováno více než 1.700 členů.

Bližší informace o Obci Slovákov naleznete na www.slovak.cz.

Strípky z naší činnosti

Etické a právní aspekty domácího násilí

Ústřední rada Církve československé husitské a katedra sociální práce a sociální politiky Pedagogické fakulty Univerzity Hradec Králové připravila na **16. dubna 2008** konferenci k problematice etických a právních aspektů domácího násilí. V rámci uzavřené dlouhodobé dohody o partnerství a spolupráci se na přípravě a průběhu konference podílí i občanské sdružení ORFEUS.

Na programu konference, v jejímž úvodu vystoupí biskup Církve československé husitské Štěpán Klásek, budou dvě zásadní přednášky: **Pomoc ohroženým** – Hospodin zachraňuje před násilím, prof. ThDr. Zdeněk Kučera a **Právo proti násilí: Zákonná úprava a prevence a postihu domácího násilí s rozborů konkrétních případů**, JUDr. Miroslav Mitlöhner CSc.

Konference se uskuteční v Objektu společné výuky Univerzity Hradec Králové (Hradecká ul.1227) od 10.00 hodin a je otevřena zejména pro duchovní, pastorační asistenty, dobrovolníky CČSH a učitele a studenty UHK. Za o.s. ORFEUS se konference zúčastní několik zástupců, mezi nimiž bude i vedoucí Specializované seznamky pro osoby se zdravotním postižením paní Ivana Vodičková. Zeptali jsme se jí proto na její zkušenosti s domácím násilím získané zejména v této činnosti. Tady je její odpověď:

„Seznamku pro zdravotně postižené pro celou ČR vedu již sedmý rok. Při své práci se setkávám s různě postiženými klienty a často vyslechnu hodně těžkých životních příběhů. Řada z nich popisuje situace, které rozhodně souvisí s domácím násilím.

O domácím násilí se mnoho let nemluvalo, z venku to vypadalo, že násilí v rodinách neexistuje. A protože se neřešilo, nebylo z něj téměř východisko. Znáám situaci, kdy oběť zřejmého fyzického násilí šla (s chirurgicky prokázaným otřesem mozku) podat trestní oznámení na svého partnera, ale policie jí doslova rozmlouvala podání s tím, že je to neprokazatelné a také, že proti svému rodinnému příslušníku podávat žalobu nemusí. Nakonec trestní oznámení podala, proběhlo i trestní řízení, kdy se situace podařila svědectvím sousedů potvrdit. A i když její partner dostal jen podmíněný trest, při rozvodovém řízení k domácímu násilí bylo přihlédnuto. Byla to však výjimečná situace, kdy oběť byla natolik rozhodnutá svoji pravdu obhájit, že byla ochotná „jít i proti proudu“. Bohužel většina domácího násilí zůstávala neodhalena, protože oběť nedokáže zmobilizovat svoje síly natolik, aby došlo k podání oznámení. Hasily se jen následky, pokud k nim došlo.

Podle dřívějších zákonů nebylo možné požádat o zásah příslušníky policie v případě napadení a ohrožení zdraví i života při domácím násilí. Policie proto odmítala přijet a pokud i dojela na místo, neměla zákonem podložené možnosti účinně zasáhnout. Jedinou možností, jak pomoci napadenému, bylo odvézt násilníka na služebnu. Jenže po několika hodinách jej museli pustit a nemohli už ovlivnit další (někdy kvůli „udání“ ještě rozsáhlejší) konflikt.

V této souvislosti si vzpomínám na názor jedné paní (narozené někdy kolem roku 1905), se kterou jsem se kdysi v Seznamce setkala. S upřímným přesvědčením mi řekla, že „proto mají ženy sukně, aby pod ně skryly všechny neshody v rodině“. Skoro jako by do normální rodiny zahrnovala i další negativní jevy v rodině: nevěru, lži, hádky a překvapivě také domácí násilí. Takto se ovšem situace v žádné rodině řešit nedá.

V posledních několika letech konečně nastala doba, kdy i zákony domácí násilí považují za násilí, popř. trestný čin. A jako k takovému k němu přistupují. Po oznámení policie přijede na místo a pokud je situace vyhrocená, může odvézt násilníka (tím myslím muže, ale i ženu) a umístit je po několik dní mimo rodinu. Další velká pomoc pro řešení důsledků rodinného násilí jsou možnosti opustit na určitý čas bydliště a najít ubytování, včetně dětí, mimo něj. Je možnost požádat o pomoc krizová centra nebo instituce, která se domácím násilím zabývají o radu a pomoc po praktické i právní stránce. Všichni, kdo jsme tady, tuto zásadní dlouho chybějící změnu určitě vítáme. Jedná se o přístup státu, zákonů a institucí, ve kterém změna k lepšímu již nastala.

Větší problém se změnou myšlení a snahou řešit domácí násilí mají její oběti. Často partnera omlouvají, přesvědčují sebe i okolí, že to byla výjimečná situace, která se už nebude opakovat. Kupodivu pocítují právě oběti domácího násilí vinu na situaci, i když ji objektivně nelze nalézt, protože násilí často probíhá i tehdy, pokud důvod neexistuje. Nezapomínejme, že násilník si důvod vždy najde. Oběť často vědomě trpí: pro zachování rodiny, pro děti, protože se bojí, že by sama nedokázala žít, někdy kvůli finanční nebo bytové situaci. Toho všeho násilník vědomě využívá a svoji agresi pak ani nepotřebuje redukovat.

Setkala jsem se v Seznamce i s klientkou, která se léčila na psychiatrii kvůli depresím. Ale sama si uvědomovala a mně přiznala, že má deprese z fyzického i psychického týrání partnerem, ale přitom jej nedokáže opustit. Vyslechla možnosti, jak v její situaci postupovat, ale na konci konzultace bylo mně i jí jasné, že to neudělá. Věděla, že řešení je, ale cítila, že na něj nedosáhne. V Seznamce hledala partnera, který by její vztah ukončil za ní. Nakonec uznala, že takhle se postupovat nedá.

Proto se ani nedivím větičce v seznamovacím inzerátu, že hledají protějšek s uzavřenou minulostí. Umožňujeme totiž klientům Seznamky najít zájemce o seznámení inzerátem umístěným na našich webových stránkách, kde uvádí kromě obvyklých údajů o své osobě a partnerovi i některé specifické údaje (např. typ postižení a jejich rozsah, kterou činnost nemohou kvůli postižení vykonávat, o jak postiženého partnera mají zájem apod.). Opakovaně se v inzerci objevují poznámky, že si přejí klidného a vyrovnaného partnera, který je tolerantní. To všechno napovídá, že možná i nevědomky hledají opak agrese a potenciálního domácího násilí.

Nejhorší formou domácího násilí je dlouhodobé psychické týrání. Na oběti není jediná viditelná modřina, ale o to je násilí hůře prokazatelné. Ani oběť si není často jistá, zda není její „neschopnost, nešikovnost apod.“ oprávněným důvodem k psychickému nátlaku. Při dlouhodobých výčitkách, trestům, vydírání nejsnáze oběť psychicky kleká. Je jen výhrou, když se odhodlá a požádá o pomoc např. psychiatra. Ten by měl rozlišit, zda situace pacienta je výsledkem domácího násilí. Nejčastěji se v této situaci ocitají ti, kteří jsou nejméně schopní se bránit – děti, postižení a starší lidé. Jsou si vědomi svého handicapu a mají pocit, že omezují funkci rodiny svými potřebami. Sami neumí najít cestu z této situace. Potřebují naši pomoc. Určitě potřebují vědět, na koho se mohou v krizové situaci obrátit - a to předem. V rozrušení by nebyli schopni pomoc aktivně vyhledat“.

Non-handicap 2008

Ve dnech 15. - 18. dubna 2008 se na pražském Výstavišti v Holešovicích uskuteční již XII. ročník specializované výstavy pro zdravotně postižené non-handicap 2008. Občanské sdružení ORFEUS, které v několika předcházejících letech bylo organizátorem odborného doprovodného programu zde bude prezentovat svoji činnost prostřednictvím vlastní expozice č.53 umístěné v prostorách Křížíkova pavilonu, v hale 2D.

NON-HANDICAP
12. SPECIALIZOVANÁ VÝSTAVA PRO ZDRAVOTNĚ POSTIŽENÉ
12th SPECIALIZED EXHIBITION FOR HANDICAPPED PEOPLE

15. - 18. 4. 2008
Výstaviště Praha - Holešovice
Exhibition Grounds Holešovice

Otevírací doba / Open: 15. - 17. 4. 2008 10,00 - 17,00
18. 4. 2008 10,00 - 15,00

Partner veletrhu
Partner of the exhibition

Mediální partneři
Medial partners

roska **VOZKA** **MUJŠ NOVINY**

INCHEBA EXPO PRAHA

Pozoánka / Invitation card

Otevírací doba pro návštěvníky výstavy je od 10.00 do 17.00 hodin (v pátek pouze do 15.00 hodin). V rámci doprovodného programu, připravovaného Národní radou zdravotně postižených ČR proběhne konference „Peníze z loterií pro osoby se zdravotním postižením“ a řada dalších aktivit – přednášky, semináře a diskuze. Návštěvníci mohou zhlédnout i ukázky výcviku vodících a asistenčních psů, canisterapie a také práce autorů se zdravotním postižením přihlášené do malířské a fotografické soutěže.

Informace o výstavě naleznete na www.incheba.cz/non-handicap a o účasti o.s.ORFEUS a na www.orfeus-cr.cz.

Co by Vás mohlo zajímat

11. dubna 2008 se u příležitosti XI. Světového dne Parkinsonovy nemoci koná v Kostele sv. Vavřince (Hellichova ul.18, Praha 1) od 19.00 hodin **Benefiční koncert** s účastí herců Gabriely Vránové, Jana Kačera a Jiřího Klema a zpěvačky Jany Doležilkové za klavírní spolupráce Richarda Pohla. Následující den 12. dubna 2008 následuje akce pod názvem „**S Parkinsonem na Říp**“. Cílem akce je informovat veřejnost o tom, že mezi námi žijí lidé s handicapem, které jsou pro laiky jen těžko představitelné a bohužel často spojené s falešnými předsudky a mýty. Sraz účastníků je v 10.00 hodin v obci Rovné, ve 12.00 začíná krátký proslov zástupců pořádající organizace o.s. Parkinson. Součástí obou akcí bude signace **Deklarace Světové zdravotnické organizace** (World Health Organisation – WHO):

„My, členové pracovní skupiny Parkinsonovy nemoci (založeno v Ženevě dne 27.května 1997), vyzýváme vlády všech zemí a všechny poskytovatele zdravotní péče: Zapojte se do aktivit, které omezí dopady Parkinsonovy nemoci na pacienty i na celou společnost. Podporujte účinná opatření pro šíření znalosti a osvěty o Parkinsonově nemoci.

Parkinsonova nemoc postihuje všechny kultury a rasy na celém světě. Ovlivňuje každodenní život pacientů a jejich blízkých.

- *Celosvětově je počet nemocných odhadován na 6,3 milionů.*
- *Nejméně jeden z deseti pacientů je mladší než padesát let.*

Parkinsonova nemoc způsobuje problémy při přenosu povelů z mozku ke svalům a s postupujícím časem se stav pacienta dále zhoršuje. Vnímání a myšlení přitom není narušeno. Již více než 40 let je známo, že pohybové problémy nemocných jsou způsobeny úbytkem buněk, které produkují nervový přenašeč dopamin. Prvotní příčina tohoto úbytku je ale dosud neobjasněná, takže veškerá snaha o prevenci je zatím marná. V současnosti máme k dispozici možnost zmírnit symptomy a prodloužit aktivní život postižených pomocí léků, chirurgických zákroků a fyzioterapie.

Vhodnou strategií léčby a koncepce služeb můžeme účinně zvýšit kvalitu života nemocných, snížit náklady a celkové dopady na společnost.

Světová charta pacientů s Parkinsonovou nemocí (přijata dne 11.4.1997) formuluje práva nemocných na:

- *odbornou lékařskou péčí se zaměřením na Parkinsonovu nemoc;*
- *odpovídající vyšetření a stanovení přesné diagnózy;*
- *přístup k sociálním službám;*
- *soustavnou léčebnou péčí;*
- *spolurozhodování o léčbě.*

Žádáme vlády a zodpovědné instituce všech zemí světa:

- Podporujte realizaci požadavků této charty pomocí všech dostupných prostředků.
- Zvyšujte informovanost veřejnosti o Parkinsonově nemoci. Přispějte k odstranění jejího stigmatu a zamezte diskriminaci nemocných na pracovištích.
- Zlepšujte kvalitu života nemocných odpovídající péčí a vzděláváním. Podle studie efektivnosti se nákladů se to celkově vyplatí.
- Zajistěte péči o pacienty ve všech stádiích onemocnění.
- Podporujte spolupráci neurologů a zdravotníků při hledání cest, jak zpřístupnit potřebnou péči všem lidem postižením Parkinsonovou nemocí.
- Zřizujte poradenská centra vhodná pro konzultace, jak zvládnout nežádoucí účinky léčby, zejména u pacientů vyššího věku.
- Pro lepší pochopení důsledků Parkinsonovy nemoci podporujte spolupráci lékařů a zdravotníků s občanskými organizacemi, které hájí zájmy pacientů.
- Zapojte všechny etnické a kulturní skupiny pacientů, aby překonaly negativní postoje ve společnosti k chronickým neurologickým a psychiatrickým nemocem. Pomáhejte státům s méně vyvinutou péčí o parkinsoniky.
- Umožněte a podporujte výzkum nových metod léčby a prevence Parkinsonovy nemoci a rozvoj mezioborových vědeckých týmů.

Bližší informace o obou akcích a činnosti výše uvedeného občanského sdružení Parkinson (Volyňská 20, 100 00 Praha) naleznete na www.parkinson-cz.net.

Obracejí se na nás

Každý rok, zejména v tuto dobu, tedy v období před zahájením letní sezony, se na nás obrací s nabídkou možnosti ubytování a využití doprovodných služeb pro handicapované několik subjektů. Nejinak tomu je také v tomto roce.

V tomto vydání Vás upozorníme na Rekreační středisko Krupá umístěné v prostoru lesoparku ve Starém Městě pod Sněžníkem. K využití nabízí pobyty v chatkové osadě a v bungalovech, v areálu se nalézá bazén, travnaté fotbalové hřiště, volejbalové hřiště, tenisové kurty, společenská místnost a klubovna, půjčovna sportovního vybavení a podobně. Celková kapacita zařízení je 139 lůžek.

Zařízení je vhodné pro pořádání ozdravných, rekondičních a edukačních pobytů - v letních měsících zejména pro děti. Zaměstnanci střediska mají několikaleté zkušenosti v této oblasti své činnosti. Bližší informace lze nalést na www.rskrupa.cz.

Vydavatel :

Občanské sdružení zdravotně postižených ORFEUS

Centrum denních služeb, ul. Sdružení 39, 140 00 Praha 4, tel. 222 310 209, fax 224 817 968

e-mail: sekretariat@orfeus-cr.cz

Odpovědný redaktor: Ing. Jozef Slobodník (JS)

Zástupce redaktora : Dr. Josef Vanický (JV)

Sekretář redakce: Jana Ulmová

Technické zpracování: Josef Slobodník

Redakční kruh:

František Ďuriček, Ing. Emil Fedoš, Mgr. Jana Flechtnerová, Jitka Hylská, JUDr. Pavel Jungr, Ivana Mařatková -Vodičková, MUDr. Jiří Mellan, JUDr. Miroslav Mitlöhner, CSc., Ing. Emil Píša, PhDr. Vivienne Soyková, Mgr. Zdeněk Schmied, MUDr. Jana Spilková, MUDr. Olga Švestková, PhD., Mgr. Zuzana Truhlářová, Ing. Vladimír Valach, PhDr. Martina Venglářová, MUDr. Marie Vulterinová, CSc.

Uveřejněné příspěvky nemusejí vyjadřovat názory vydavatele, za jejich obsah ručí autoři. Přetiskování článků je možné pouze po předchozí dohodě s redakcí.